Twice a Week — From Coast to Coast

HETENKÉNT KÉTSZER: MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN!

Egyes szám ára 2 cent — per Copy

„Canadian Hungarian News"
Entered as Second Class matter Gen'l Post Office, Ottawa, Ontario, Canada An independent journal, published twice every week in English and Magyar languages. - Circulating in the 9 Provinces of the Dominion of Canada and largest of all Hungarian Papers within the entire British Empire.
Editorial Offices and Printing Plant 375 Hargrave St., WINNIPEG, Man.
Yearly Subscription $2.- to Foreign Countries $3.-

Kelet- és Nyugat Kanadai Magyar Ujság

CANADIAN HUNGARIAN NEWS

BRANTFORD BRIDGEBURG CALEDONIA CHIPPAWA CROWLAND FORD CITY FORT ERIE FORT WILLIAM GALT GUELPH HAMILTON KITCHENER MONTREAL New WATERFORD NIAGARA FALLS OSHAWA OTTAWA PORT COLBORNE PORT ROBINSON QUEBEC ST. CATHARINES SPRING HILLS SUDBURY SYDNEY TORONTO WELLAND WINDSOR

BEKEVAR CANA CALGARY COALHURST EDMONTON ESTEVAN HALMOK KAPOSVAR LEASK LETHBRIDGE NORBURY OTTHON PLUNKETT RAYMOND REGINA SASKATOON SAXONHILL SOKHALOM SZT. LASZLO SZEKELYFOLD SUMAS TABER VANCOUVER WAKAW WEYBURN WHITEWOOD YORKTON

„Kanadai Magyar Ujság"
Az egyetlen kétszer hetenként megjelenő független magyar sajtó Kanadában. Az Angol Birodalom legelterjedtebb magyarnyelvü hirlapja, amely mindenkor önzetlenül védi meg az idegenbe szakadt magyarság érdekeit és a kanadai polgárokat megillető jogokat igyekszik kivivni minden honfitársunk számára.
Előfizetési díj egy évre: $2.00. Az Óhazába és külföldre egy évre $3.00
Szerkesztőség és kiadóhivatal 375 Hargrave St WINNIPEG, Man.

VOL. X. EVFOLYAM — 375 HARGRAVE, ST. WINNIPEG — MANITOBA — 1933. NOVEMBER 7 KEDD — No. 50 SZAM.

Moszkva és Berlin keresztülhuzta a birodalmi kormány számitásait

MAGYAR ART CHARMS MONTREAL

KÖVESY'S COLLECTION REPRESENTS WORKS OF MODERN HUNGARIAN SCHOOL — CONTEMPORARY PAINTERS OFFER CHARACTERISTIC CANVASSES, SHOWING CONFLUENCE OF CIVILIZATION

An Article by M. Reynald in "La PRESSE", Montreal, Canada's Greatest French Daily, Translated by MARION COLLINS

Hungarian art blossoms once again for a period of a few weeks in Montreal, with all its picturesque and sensitive delicacy. This is the third time within the last six months. Last May Mr. Kövesy, the artist brought to the city a rich variety of pictures of modern and contemporary Hungarians. Recently, a compatriot, Mr. Szilágyi, showed us a choice of foreign works, of finished artistry, where the pictures of his district were given the place of honor.

Now, Mr. Kövesy of Budapest has reappeared wich all his radiant personality and has brought with him some two hundred modern paintings, all Hungarian. I am inclined to believe that this agreeable propaganda, made in the name of beauty and of art, an art whose allegorical understanding makes itself visible in many places in the Latin charcter while drinking at the sources of orientalism, will contribute greatly to the Hungarian cause.

On the last visit of Mr. Kövesy, I devoted several paragraphs to "placing" the region and the conditions of life which explain the centre and the color of Hungarian art, of its music as of its painting. We saw that its artists recognized a certain French descent. But I must insist also on two other elements which make up the Magyar character: (a) —the fact that Hungary holds in middle Europe a distinct region which one can not attach to any particular race—Slavonic, Latin, Teutonic; (b) and that is has endured an exotic influence, having served formerly as a shield against Turkish invasions.

I received extreme pleaure in hearing Mr. Kövesy express his views during a charming luncheon which we had with Mr. Vaczek, vice-consul of Hungary, and Mr. Comte, consul of Equator. The situation of Hungary would mark it as the confluence of civilizations — Latin, Slavonic, Teutonic and Turkish. The country of Saint Stephen, at one time shaken by Turkish invasion soon managed to consum these varied ideals in the fire of its ardent and happy mysticism resulting in a picturesque and profound mentality differing from any other in the world.

Mr. Kövesy alighted, as before, in Shuter St., and once more Mr. Joseph Sulyok de Papp, civil engineer and artist of Montreal, has amiably served us as his interpreter. With a few exceptions, the Hungarian collection in the city is new. It is made up exclusively of modern and contemporary works from the Hungarian school of artists. All the new tendencies are shown, side by side with paintings of popular taste. Mr. Kövesy has made a place for average art, if I may so describe it, beside certain works of more precious worth. It is with joy that I recognized certain signatures already presented to me last May. The list of new acquaintances extends much further; truly art abounds in a region where encouragement is never lacking.

Quebec északi vadonja irányába tüntek el a titokzatos tengeri „utasok"

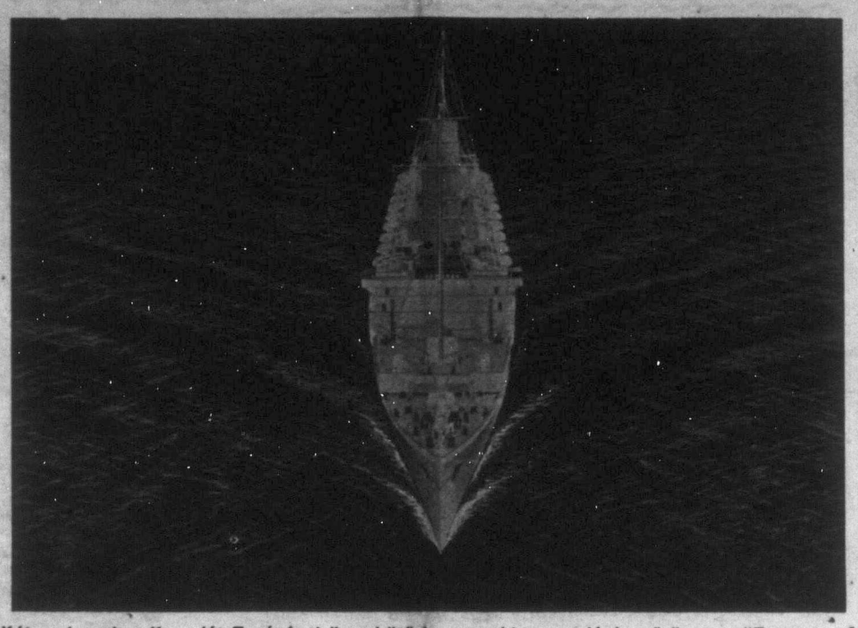

Két variu volt a Kanadát Európával összekötő legnagyobb tengerjáró gőzös, az "Empress of Britain" leghiresebb utasa, midőn a skót hajóépités ezen legujabb remeke a közelmult napokban átszelte az Atlanti Óceánt. A vállalkozó szellemü varjak az ut nagy részét repülve tették meg s csak ritkán pihentek meg az óriásgőzös árbocán. Quebec tartomány partjainak láttára azután örökre eltünt az utasok szeme elől a két szárnyas fekete vándor. A legöregebb hajósok sem emlékeznek hasonló repülési világrekordra. (A "Canadian Pacific" felvétele)

Atlanti Óceántól Csendes Tengerig

N. S.

Nova Scotia kikötői a leghidegebb télben is biztos menedéket nyujtanak a hajózásnak.

A "BLOMIDON" vitorlásért már napok óta aggódtak a hajósok, midőn váratlanul feltünt a yarmouthi halászkikötőben. A parrsboroi vitorlás két hatalmas vihart uszott meg szerencsésen a közelmult napokban azáltal, hogy teljesen bevonta vitorláit s a sziklás partoktól messze vetett horgonyt.

Ont.

Ontario farmjain 4 millió a hizóállatok s 1 és ¼ millió a tehenek száma.

MANITOWANING északontariói telepen borzalmas szerencsétlenségnek esett áldozatául a McMullen házaspár kisfia. Mig szülei odakünn foglalatoskodtak, a konyhában felejtett gazolin-kanna felrobbant és a kis faházat pillanatok alatt lángba-boritotta. Mire a kisfiu szülei észrevették a veszedelmet, mentésről már szó sem lehetett.

•

MEGTALÁLTÁK annak a famunkásnak a holttestét, akit a Black-öbölben magával sodort az ár és társával együtt menthetetlenül elveszett a forrongó örvényekben. A második áldozatot mindeddig nem vetette ki magából az öböl vize.

Man.

Manitoba farmerei állitják elő a kanadai árpa-termés felét.

SPANYOL, szélhámosok már Kanadára is kiterjesztik csápjaikat. Csak nemrég érkezett hir, hogy az Óhazát is elárasztják leveleikkel ezek a pénzéhes kalandorok, akik különféle ürügyek alatt igyekeznek megzsarolni a gyanutlan embereket. Most egy winnipegi kovácstól szerettek volna kábelen 300 dollárt kicsikarni, azonban csak közönséges levélválaszt kaptak, melyben a kovács tudtukra adja, hogy neki is szüksége volna erre az összegre.

•

HETVEN lakót kergetett a hideg téli éjszakába az a váratlan tüzvész, mely az egyik winnipegi bérházat lángbalobbantotta. A tüzoltók gyors közbelépésének köszönhető, hogy csupán néhány ezer dolláros anyagi kárt okozott a könnyen veszedelmessé válható elemi csapás, melyet ezuttal is gondatlanság idézett elő. — Deloraine és Ericksen telepeken százezer dollár kárt okozott a mult vasárnap duló tüzvész, azonban szerencsére emberéletben ott sem esett kár.

•

HUDYMA MIHÁLY, állitólag a Felvidékről kivándorolt vasuti pályafelvigyázó Alexander állomás melletti lakásán meg akarta gyilkolni alvó feleségét, azonban a puskagolyó célt tévesztett. Az egészségileg megrendült Hudyma tettére eszmélve öngyilkossági szándékkal a legközelebbi vonat elé vetette magát, mely darabokra marcangolta.

Sask.

Saskatchewan közel 100 tejcsarnokában 10 millió font vajat állitanak elő évenként.

NÉGYEN a helyszinen meghaltak, az ötödik áldozatot pedig haldokolva szállitották a londoni kórházba, midőn egy gépkocsi teljes sebességgel nekihajtott egy Port Huron felől jövő gépkocsinak. A/fentieken kivül még három áldozatot ápolnak különböző kórházakban, ahova az autósok szállitották a szerencsétleneket. — A magyarlakta Windsor melletti Sandwich országutján árokba futott és felfordult egy gépkocsi, amelynek egyik nő-utasa szörnyethalt.

•

ANDERSON miniszterelnök a saskatchewani konzervativok vezére pert inditott Thomson jogi szakértő ellen, aki a tartomány természeti kincseinek átadása érdekében képviselte a kormányt. Most, hogy Thomson kereken százezer dollárt követel birósági uton, Andersont is meg idéztette tanunak, amit a miniszterelnök mindenképen meg szeretne akadályozni.

•

REGINA városában egy magáncég igazgatóját, Swift Currentben viszont az egyik városi tisztviselőt tartóztatták le nagyobb összegek nyomtalan eltünése miatt. Mindkét város pénzügyi gazdálkodását szigoruan ellenőrzik a bankok nagy adósságaik miatt s igy annál nagyobb feltünést keltett ez a legujabb "greft".

•

ENVIRON a neve annak a Saskatoontól nyugatra elterülő vasutállomásnak, hol mult hétfőre virradó éjjel ismeretlen banditák felrobbantották a Canada West Grain elevátor páncélszekrényét és az abba zárt 300 dollárral odébb állottak. A nyomozás megállapitotta, hogy ugyanazok követték el a rablást akiket saskatooni robbantásaikért amugy is kutat a rendőrség.

Alta.

Alberta 400 ezer lóerő villamos energia szolgáltatására becsült folyórendszeréből csak 40 ezret használ ki.

HARAMIÁT játszott egy blairmore-i 23 éves fiatalember, aki immár két esztendő óta fosztogatta a kis város és környékének lakosságát. A mindenki által ismert Herbert Henderson éjnek idején követte el rablásait, nappalonként pedig ugyanazokkal barátkozott, akiket kifosztott, sőt még ő szokta leginkább elitélni a tolvaj garázdálkodásait

B. C.

British Columbia érc-olvasztó telepei gyártják a legtöbb talaj-javitó vegyiszert.

47 KÉPVISELŐ közül 30-at a liberális párt jelöltjeiből választott a csendes-tengeri tartomány szavazópolgárai. Bár hat kerületben eldöntetlen még a küzdelem, amennyiben Vancouverben és Victoriában csak november 27.-én tartják meg a választásokat, a liberálisok nagy többséggel vezetnek máris a parlamentben, Tolmie konzervativ miniszterelnököt tehát Pattullo liberális vezér váltja fel. A Woodsworth-féle CCF csak hat jelöltjét tudta győzelemre vinni, a unionist,, a függetlenek, a munkáspárt és a pártonkivüli program képviselői közül pedig csupán egy-egy, a szocialisták s kommunisták közül egyetlen egy sem jutott be.

BARKERVILLE, az 1860-as évek hires aranylelőhelye ismét általános érdeklődés középpontjába került, midőn a kifogyott arany helyett ujabban kvarc-bányászatra rendezkedett be a kis város 15 ezer főre becsült férfilakossága. A 70 év előtti elhagyatottságtól nem sokban különböző barkervillei viszonyokat igen fellenditette ez a körülmény és ma már közvetlen teherautóforgalom köti össze a 600 mérföldnyire fekvő Vancouverrel.

Magyar festők remekeit csodálja Montreal

KÖVESY JÓZSEF MODERN GYÜJTEMÉNYE ELŐTT MEGHAJOLTAK A FRANCIA-KANADAI FŐVÁROS MÜÉRTŐI — ELISMERŐLEG NYILATKOZIK A SAJTÓ IS A MAGYAR KÉPEKRŐL

Kanada legnagyobb francianyelvü lapja, a "La Presse" hatalmas, több mint féloldalas cikkben számol be az ország legnagyobb városának kimagasló müvészeti eseményéről. Általában nem érdekelheti a hét köznapok gondjaitól görnyedő szegény embert az ilyen hir, ezuttal azonban magyar festők magyaros képei arattak olyan elismerést, miről büszkén vehet tudomást minden bevándorolt honfitársunk.

Az Óhaza legjelesebb festőinek remekeivel immár nem először jelent meg Montrealban Kövesy, kinek egyénisége megnyerte még az idegenekkel nem valami barátságos benszülöttek megértését is. Ebből következik azután, hogy már nevének feltünésével is közönséget tud biztositani a magyar tárlatok számára. Igy azután az a kétszáz magyar kép állandó közönséget vonzott és igen kivánatos visszhangot keltett magyar szempontból a sajtóban is.

"A szép és müvészet ilyen tiszta formában való bemutatása csak nagyban hozzá segithet a magyar nép megismeréséhez. Határozott franciás vonás vehető észre a festményeken, noha a magyar őserőnek a történelem folyamán a környező népek jellegével is gazdagitott kincsesháza ma is megtartotta eredeti értékeit. A magyarság megbecsülésének nagy szolgálatokat tesz ez a képkiállitás" — véleked ik a "La Presse", melynek cikkét angol rovatunkban mutatjuk be szemelvényesen.

Mint a közelmultban Montrealban szintén járt Szilágyi neves festőmüvész, ugy a Kövesy-gyüjtemény sikere érdekében is hathatósan közremüködött a montreali magyar főkonzulátus és a "La Presse" Vaczek Lajos főigazgató fáradozásairól sem feledkezik meg. A kiállitáson Papp-Sulyok József magyar mérnök magyarázta a közönségnek az egyes képekkel kapcsolatos érdekességeket. Magyar Montreal tehát ismét egy nagy lépéssel segitette elő a benszülöttek előtti helyes megismertetésünket s még nagyobb érdeme a francia sajtó következő megállapitása: a magyar nép, a magyar szellem egészen sajátos valami s nem keverendő összse más nemzetekével!

A BRIT GAZDASÁGI KONFERENCIA HATÁROZATAIT MAGUK AZ ANGOLOK DOBJÁK SUTBA — AZ OROSZ FA NAGYBRITANIÁBAN, A SZÉN KANADÁBAN SZORITJA KI HELYÜKBŐL A BIRODALMI TERMÉKEKET — NÉMET SZÉN RONTOTTA, A NIKKEL-VÁSÁRLÁS JAVITOTTA A BÁNYÁSZOK HELYZETÉT

Alig mult egy esztendeje hogy Ottawában összegyült a brit világbirodalom mindenegyes országának küldöttsége, hogy a zöldasztalnál meghányják-vessék közgazdasági gondjaikat és egységes tervezet kidolgozásában keressék a kibontakozás utját. Mint azt annakidején részletesen kifejtettük, az ottawai konferencia kézzelfogható eredménye helyett csupán részleges javulást jelentett a brit társországok közötti kereskedelemben

Teljesen kudarcba fult azonban az ottawai konferencia, mint a munkanélküliség elleni gyógymód, mert hiszen a kereskedelmi forgalom korántsem növekedett olyan mértékben, hogy a munkapiacon jelentősebb keresletet tudott volna előidézni. Sőt egyes esetekben kiderült, hogy maguk az ottawai egyezményt aláiró államok, többek között maga az anyaország sem tartotta be a határozmányokat és egyenesen a brit világbirodalmi közremüködés elve ellenére bonyolitottak le üzleteket.

November első napjaiban nagy feltünést keltett Ferguson volt ontarioi miniszterelnök és jelenleg Kanada londoni főmegbizottjának egy kilejentése mely élesen bevilágit ennek az egész kérdésnek bonyolult utvesztőjébe. Bárha Ferguson álláspontja szigoru birálat alá esik, annyi kétségtelen, hogy az angolok ismét cserbenhagyták a kanadai fatermelést és annak megkerülésével Oroszországból szerzik a szükséges faanyagot.

Ismét felhánytorgatták állitólag a kényszermunkával kitermelt orosz fa térhódításának pusztító hatását a kanadai fakereskedelemre. Különösen sulyosan esik a latba, hogy a válság kezdetekor rengeteg olyan faanyag volt raktáron, amit aránylag magas munkabérekkel termeltek ki. Ez az áru azonban időközben teljesen hasznavehetetlenné vált, ugyhogy sorra buktak meg a fakitermelő vállalatok. Miután pedig ujabb kereslet alig mutatkozott, a kivitel megszünt: a favágók nagyrésze is a munkanélküliek szomoru sorsára jutott.

Nagyjából hasonlóképen végződött az ottawai megegyezés a bányászokra nézve is. Tudniillik nemcsak az oroszok, hanem a németek is olcsó munkaerővel előállitott szenet csempésztek be angol szén gyanánt, amivel lerontották a kanadai bányák esélyeit. Igaz ugyan, hogy a Montrealban jelenleg folyó nagy szén-per tanusága szerint a kereskedők szövetkeztek a fogyasztók ellen és előre megállapodott magas áron adták a fekete gyémántot, mindez mit sem változtat azon a tényen, hogy az ottawai konferenciában biztositott "preferencia" kijátszásával aláaknázták a kanadai szén értékesitését.

Maga az a tény, hogy Anglia ujabban ismét Délamerikában fektetett be nagyobb összegeket, továbbá, hogy nyersanyagkészletét részben Oroszországban, részben pedig nem brit jellegü államokban szerzi be — az ottawai konferencia haszontalansága mellett tanuskodnak. A Brit Világbirodalom kereskedelem-politikája pedig valóságos választuthoz került, midőn az "üzlet" kedvéért nemcsak az ottawai egyezményeket, hanem a "béke" elvét is feladja azzal, hogy nagy mennyiségü nikkellel látja el Németországot. Bármennyire örvendetes lehet ez az északontarói bányászok szempontjából, az utolsó követ hengeriti az ottawai konferencia sirjára.

LEGUJABB HIREK

A KÖZMUNKAK ügyében Ontario tartomány kezdeményező lépéseket tett a téli folyamán követendő munkatervet illetőleg. Több mint 61 ezer embernek akarnak keresetet juttatni abból a 38 millió dollárból, amit a költségekre előirányoztak.

A FARM-SZTRAJK tovább terjed az Egyesültek középnyugati államaiban, annak ellenére, hogy 500 millió dollárt költ a kormány a gazdák dolgainak rendbehozására. Legujabban a kukoricatermelők, sertéshizlalók és állattenyésztők panaszait próbálják orvosolni, viszont a farmerek türelmének vége szakadt és már nemcsak a gabona- és élelmiszerpiac, hanem az állatvásárok forgalma is megbénult a szállitások megakadályozásával.

A HÁBORU kitörésének veszedelme ujabb fronton kisért. A japánok ugyanis teljesen hatalmukba keritették Abesszinia kereskedelmét, noha az olaszok tartottak már évtizedek óta igényt az afrikai ország keresletének fedezésére. A német, a lengyel, a balkáni és a keletázsiai puskaporos fészkek száma tehát az afrikaival még jobban aláássa a világ "béké"-jét.

A REPÜLŐGÉPET immár olyan biztos közlekedési eszköznek tartják, hogy egy angol és egy amerikai vállalat rendszeres tengerentuli forgalom lebonyolitását tervezi öt mesterséges sziget-állomás épitésével. — New Jersey állam Shrewsbury városának egyik házára zuhant egy katonai repülőgép. Nemcsak a bennülők vesztették életüket, hanem a ház lakói is elpusztultak a keletkezett tüz következtében.

SZABADONENGEDTÉK a németek Penter angol ujságirót, akit hetek óta fogvatartottak a müncheni rendőrségen. A kémkedéssel vádolt tudositót az angol követség hivatalos közbenjárására nagynehezen kiutasitották Németországból s Penter november 6.-án már meg is érkezett Londonba.

AZ AMERIKAI kormány és Anglia kiküldöttei között semmiféle megegyezés nem jött létre a washingtoni tárgyalások folyamán s igy a brit szigetország államkincstára kénytelen lesz december közepére előteremteni a háborus adósságok legközelebb esedékes tizmillió dolláros részletét.

ARMISTACE DAY, azaz a fegyverszünet megkötésére rendelt november 11-iki ünnepen senki sem köteles munkaszünetet tartani, hacsak nem akar. Cahan ottawai miniszter kijelentette, hogy csupán a vasárnap megünneplését teszi kötelezővé a törvény, viszont az állam nem ellenőrzi más ünnepek megtartását. — Calgaryban Ritchie rendőrfőnök előre értesitette a kereskedőket, hogy a városi szabályzat értelmében az üzletek Calgaryban nyitva tartandók.

A SAAR-VÖLGY megszállott területét használja fel a Hitler-ellenes külföld arra, hogy szembeszálljon a jelenlegi német uralommal. Állitólag Állitólag külföldi tőkével alapitott hatalmas németnyelvü ujságokon keresztül támadják Berlin politikáját és az 1935-re esedékes hovatartozási népszavazás eredményét szeretnék a népszövetségi felügylet javára befolyásolni.

A "BRITANNIA" névre keresztelendő Cunard óriásgőzös befejezéséhez hamarosan hozzálátnak, miután a hajóvállalat megegyezett a White Star-ral s közös üzemben bonyolitják majd le a 73 ezer tonnás tengerjáró forgalmát. Ha tényleg befejezik az angolok az eddig "534" gyártási szám alatt ismert hajó épitését, ugy a francia "Normandie"-t egyelőre meg sem épitik, miután az angolok 32 csomó sebességet reménlnek a csoda-hajótól, mely négy napon belül szelné át az Óceánt.